

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра фундаментальних юридичних дисциплін**

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан юридичного факультету
_____ / Стелла КЕЛЬБЯ/
« ___ » _____ 2025 р.

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Історія та культура України»

Освітньо-професійна програма:	<u>Комп'ютерні науки</u>
Спеціальність:	<u>Комп'ютерні науки</u>
Галузь знань:	<u>Інформаційні технології</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>Інформаційних технологій та економіки</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	Дробіна Лілія Миколаївна – кандидат історичних наук, викладач кафедри фундаментальних юридичних дисциплін (за сумісництвом)
Профайл викладача:	https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-fundamental-legal-disciplines/
E-mail:	l.drobina@chnu.edu.ua
Консультації:	четвер з 10.00 до 16.00.

1. Анотація (призначення навчальної дисципліни).

Освітній компонент «Історія та культура України» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань **Інформаційні технології** спеціальності **Комп'ютерні науки**, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 3 кредити. Форма підсумкового контролю – екзамен.

Предметом вивчення курсу «Історія та культура України» є комплексна оцінка історичних подій, процесів, традицій, звичаїв, мистецтва та соціально-економічного розвитку українського народу, що включає в себе аналіз фольклору, народних звичаїв, свят, мовної спадщини, розвиток живопису, музики, літератури та театру в Україні.

2. Мета та завдання вивчення дисципліни.

Мета курсу – полягає у створенні умов для свідомої орієнтації молодшої людини у сучасному світі, суспільстві, формування у неї відповідної активної соціальної та громадської позицій, підвищенні рівня духовної культури, культури спілкування і діяльності для сприяння їх соціалізації, активному включенню в соціально-політичне та економічне життя суспільства, підготовці до майбутньої професійної діяльності.

Завдання дисципліни – формування історичних знань, розвиток історичного мислення, яке передбачає загальне розуміння історичного процесу в його різноманітності й суперечності, застосування історичних знань і набутих умінь. Виховання у студентів особистісних рис громадянина України, загальнолюдських духовних ціннісних орієнтацій, сприйняття ідей гуманізму та демократизму, патріотизму та взаєморозуміння між народами на основі усвідомлення досвіду історії. Підготовка до свідомої активної участі в суспільному житті Української держави, усвідомлення її ролі та місця в Європі і світі формування співвідповідальності за долю України, Європи та світу.

Основні знання та вміння, яких набуває студент після опанування цієї дисципліни

Основні знання:

- розуміння закономірностей історичного розвитку українських земель від найдавніших часів до сучасності;
- знання ключових етапів формування української державності, основних історичних подій, явищ і процесів;
- ознайомлення з видатними постатями української історії, культури, науки, духовного життя;
- розуміння ролі української культури у світовому цивілізаційному процесі;
- знання основних пам'яток матеріальної та духовної культури, культурних традицій, звичаїв і обрядів українського народу;
- знання основних історичних джерел і методів історичного пізнання;
- розуміння впливу історико-культурних процесів на формування національної ідентичності та світогляду сучасного українця;
- знання історичних передумов становлення незалежної Української держави, її символів, Конституції та правових засад.

Основні вміння:

- уміння аналізувати та узагальнювати історичні факти, події й процеси в контексті розвитку українського суспільства;
- здатність критично оцінювати джерела історичної інформації, виявляти причинно-наслідкові зв'язки між подіями;
- уміння застосовувати історичні знання для пояснення сучасних політичних, соціально-економічних і культурних явищ;
- здатність формулювати власну позицію щодо суперечливих питань української історії, аргументувати її на основі історичних джерел і наукових досліджень;
- навички роботи з історичними документами, картами, хронологічними таблицями, історико-культурними пам'ятками;
- уміння робити науково обґрунтовані висновки, використовувати історичні знання у професійній, громадській та освітній діяльності;
- здатність інтегрувати історико-культурний досвід у формування національної самосвідомості, громадянської позиції та патріотичних цінностей;
- уміння здійснювати міждисциплінарний аналіз історичних і культурних явищ, поєднуючи знання з історії, права, соціології, філософії, мистецтвознавства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичні події, процесів, традицій, звичаїв українського народу.

3. Пререквізити:

- Історія України і світ (шкільний курс);
- історія України (шкільний курс).

4. Компетентності та результати навчання.

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються компетентності:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК13. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання

PH18. Розуміти українську та іноземну мови на рівні, достатньому для обробки фахових інформаційно-літературних джерел, професійного усного і письмового спілкування.

PH19. Усвідомлювати роль і розвиток комп'ютерних наук у суспільстві, дотримуватися професійних, моральних, наукових і культурних цінностей, принципів здорового способу життя та відповідально реалізовувати свої права й обов'язки відповідно до цінностей демократичного суспільства й верховенства права в Україні.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України»

Тема 2. Витоки української держави та передумови формування української культури.

Тема 3. Становлення державності на теренах України. Культура Київської Русі та Галицько - Волинського князівства.

Тема 4. Литовсько-польська доба, українська культура XIV-XVII ст.

Тема 5. Культура українського барокко.

Змістовий модуль 2.

Тема 6. Національне відродження в Україні наприкінці XVIII - в середині XIX ст.

Тема 7. Соціально-економічний і політичний розвиток України та українська культура в другій половині XIX – на початку XX ст.

Тема 8. Соціально-економічні та культурні зміни на Буковині у складі Румунії (1918–1940 рр.)

Тема 9. Україна та українська культура за радянської доби.

Тема 10. Здобуття Україною незалежності. Розвиток культури в незалежній Україні.

6. Система контролю та оцінювання.

Методи навчання:

- словесні методи (лекція, дискусія, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні заняття, практичні завдання);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація, презентація);

- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- модульні контрольні роботи;
- підсумковий контроль – іспит.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті за результатами виконання завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми. Формами поточного контролю є усні і письмові відповіді на практичних заняттях, письмові роботи різних видів (тести, презентації, вирішення білетів).

Семестрова кількість балів може становити від 0 до 100 балів і визначається як сума балів: отриманих за всі види роботи на практичних заняттях; за виконання самостійної роботи; результат підсумкового контролю у формі іспиту.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Поточний контроль (аудиторна та самостійна робота)		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної

інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

7.Рекомендована література

Основна

1. Грицак, Я. Історія України: формування модерної української нації XIX–XX ст. К.: Генеза, 2019. 249 с.
2. Дробіна Лілія Миколаївна. Радянська система соціального забезпечення в західних областях України: історіографічний аспект // Науковий вісник Чернівецького університету: Зб. наук. ст. Історія. Політичні науки. Міжнародні відносини. № 590-591. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2012. С. 162-168.
3. Дробіна Л. Буковина під час молдавського походу Б. Хмельницького 1650 р.: проблема ситуації в регіоні // Питання історії України. № 17. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Юрія Федьковича, 2014. С. 128-133.
4. Історія української культури: навч. посіб. За ред. Є. І. Ковальського. К.: Центр учбової літератури, 2019. 275 с.
5. Крип'якевич, І. Історія України (перевидання). Львів: Світ, 2020. с. 519
6. Кушнір Я.В. Історія земельної реформи в Україні. Ринкові економічні перетворення Леоніда Кучми (розпаювання) матеріали всеукраїнської науково-педагогічної конференції, Київ, 2022, С.41-45.
7. Кушнір Я.В. Окупація українських земель Буковини румунськими окупаційними військами у 1918 році: встановлення та організація влади, VIII international scientific and practical conference «Scientific Research as a Mechanism of Effective Human Development», section: history, january 31 – february 2, 2024, Sofia, Bulgaria с. 84-87.
8. Кушнір Я.В. Формування системи органів державної в королівській Румунії у міжвоєнний період 1918–1940 рр. протиріччя між інститутами влади, Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського, серія: історичні науки, Т.35 (74) № 2 2024, С. 39-46
9. Кушнір Я.В., Руснак О.В. Принципи реформування адміністративно-територіального устрою на Буковині у 1925 року, Матеріали VIII Міжнародна наукова конференція студентів, аспірантів та молодих вчених «Одеські читання: актуальні проблеми всесвітньої історії», Одеса, ОНУ, 2024, С. 151-154.
10. Кушнір Я.В. Створення та початкова діяльність тимчасового уряду Буковини (листопад 1918 - квітень 1919 р.) Літописи Волині Всеукраїнський науковий часопис, Волинь, 2024, с. 67-76.
11. Кушнір Я.В. Структура та завдання органів управління Буковини в період адміністративної уніфікації Румунії (1918-1920) Матеріали та тези доповідей, міжнародної наукової конференції присвяченої 110-й річниці початку Великої війни 1914-1918 рр., Чернівці, 2024, С. 90-92.
12. Кушнір Я.В. Створення та початкова діяльність тимчасового уряду Буковини (листопад 1918 - квітень 1919 р.) - ЛІТОПИСИ ВОЛИНИ Всеукраїнський науковий часопис, Волинь, 2024 рік. 67-75 с.
13. Кушнір Я.В. Аграрна реформа 1921 року на Буковині та Бессарабії: законодавчі засади та умови їх реалізації. «Українські історичні студії» випуск 17-(59) 2025, 119-129 с.
14. Кушнір Я.В. Конституція 1923 року в історії Румунії: політична боротьба та демократичні виклики. Аналітично-порівняльне правознавство. Випуск 2/2025, Ужгород, 69-74 с.
15. Кушнір Я.В. Між декларацією і централізацією: місцеве самоврядування на Буковині в умовах адміністративної політики королівської Румунії у 1918–1938 роках. Україна–Польща: історична спадщина і суспільна свідомість. Львів, 2025. Вип. 18, 65-77 с.
16. Лазарович М. Історія та культура України: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 731 с.
17. Нариси історії України: у 2 кн. Кн. 2. XX ст. За ред. В. Смоля. К.: Альтернативи, 2020. 835 с.
18. Овсійчук, В. Українське мистецтво другої половини XVI – першої половини XVII ст. – Львів: Інститут народознавства НАН України, 2019. 180 с.
19. Романюк Н.Й., Махорін Г.Л., Суліменко О.Г., Марченко С.Д. Історія та культура України: навчальний посібник. Житомир: Поліський національний університет, 2023. 221 с.
20. Смолій, В. А. (ред.). Україна: шлях до незалежності. К.: Альтернативи, 2021.
19. Юрій Шаповал. Україна 20–50-х років: сторінки ненаписаної історії. К.: Генеза, 2019. 350 с.

Додаткова

1. Історія та культура України, виданий у 2023 році: «підручник М. Лазарович. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 731 с
2. Дробіна Лілія. Пропагандистська політика нацистів у Східній Європі напередодні Другої світової війни // Науковий вісник Чернівецького нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича.

Історія. № 60. 2024. С. 101-108.

3. Дробіна Лілія Миколаївна. Формування державної системи соціального страхування військових інвалідів в Україні // Питання історії України. Зб. наук. праць кафедри історії України Чернівецького нац. ун-ту ім. Юрія Федьковича. Т. 15. Чернівці: Технодрук, 2012. С. 66-71.

4. Кушнір Я.В., Галицька-Дідух Т.В., Головата О.О. // Аналіз ефективності інноваційних методів у викладанні історії в українських закладах вищої освіти. Вісник гуманітарних наук. Випуск 6/2025, Розділ історія.

5. Руснак Л.М., Кушнір Я.В., Білінська Л.В. // Формування правових інститутів у країнах Стародавнього Сходу та їхній вплив на сучасні правові системи. Український політико-правовий дискус, випуск № 9 (2025) рік. <https://ppdnz.com.ua/index.php/home/article/view/190>

6. Руснак Л.М., Кушнір Я.В., Білінська Л.В. // Конституційні реформи у США ХХ століття та їх вплив на міжнародні стандарти прав людини. Опубліковано в фаховому журналі Категорії Б з Юридичних наук і Політичних наук. «Актуальні питання у сучасній науці» (Серія «Історія та археологія». Випуск (2025).

7. Лотоцький, О. Історія української культури ХІХ – поч. ХХ ст. К.: Видавництво «Основи», 2019.

8. Попович, М. Нарис історії культури України. К.: АртЕк, 2020, с. 728

9. Історія української культури: підручник. В. А. Качкан, О. Б. Величко, Н. М. Божко та ін. 4-те видання. К.: «Медицина», 2021. 368 с.

10. Яковенко, Н. Нарис історії України: від найдавніших часів до сучасності. К.: Критика, 2020. 736 с.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua>

2. Український інститут національної пам'яті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uinp.gov.ua>

3. Міністерство культури та інформаційної політики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mkip.gov.ua>

4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського (НБУВ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>

5. Електронна бібліотека «Культура України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://elib.nlu.org.ua>

6. Український історичний портал «Історична правда» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.istpravda.com.ua>

7. Архів української періодики (проект НБУВ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://avr.org.ua>

8. Google Scholar [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://scholar.google.com>

9. JSTOR (History, Slavic Studies) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.jstor.org>

10. Directory of Open Access Journals (DOAJ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doaj.org>

11. Academia.edu [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.academia.edu>

12. Буковина online: електронний архів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://buklib.net>

13. Інститут історії України НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua>

14. Електронна бібліотека ЧНУ ім. Ю. Федьковича [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.chnu.edu.ua>

15. YouTube-канал «Історія Без Міфів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/@historywithoutmyths>

16. Prometheus [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://prometheus.org.ua>

17. Coursera (Ukrainian History Courses) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.coursera.org>